gevallen is. Zeker is hij groter dan zijn beide leermeesters, de aan elkaar zo ongelijke Jammes en Barrès; als Katholiek schrijver zou ik hem ook stellen boven Green en Bloy, op grond van de willekeurig voortmeanderende intriges van de eerste en de wat morsige pompeusheid van de tweede. Wie dan zijn gelijken en meerderen zijn? Misschien is dit onderling meten en vergelijken wat al te primitief, over smaak valt tenslotte niet te twisten. Daarom, als sommigen zeggen, dat Mauriac door terug te grijpen naar de doorzichtige helderheid van Pascal en Racine, het mooiste en zuiverste Franse proza in de 20e eeuw geschreven heeft, zal ik dat oordeel niet als een absolute waarheid aan durven prijzen; maar wel ben ik ervan overtuigd, dat, zolang er oren zijn gevoelig voor de muziek van de Franse taal, ook Mauriac niet in de rij van de onsterfelijke Franse schrijvers ontbreken zal. En is het dan al te stoutmoedig hem Horatius' dichterkroon op het hoofd te drukken?

Exegi(t) monumentum aere perennius

[illegible]

Frank Ankersmit

D E B E W E G I N G "Q"

I can only see world government coming, if <u>people</u> get together and <u>force</u> their governments to get together.

Lester Pearson

In deze Groniek treft U een formulier aan, waarin heel kort de voornaamste doelstellingen van een internationale beweging, "Q" genaamd, uiteengezet worden. Het leek mij niet onverstandig hier een korte inleiding bij te schrijven.

Nadat de mens zich langzamerhand aan de meest elementaire machten van de natuur ontworsteld had, is hij voor zichzelf zijn grootste uitdaging geworden. Wat de mens ook aan idealisme, aan zelfzucht, aan egoïsme of religiositeit in beweging bracht, steeds treft hij bij alles wat hij dan onderneemt als eerste rem en vaak als onoverkomelijke hindernis, de medemens op zijn pad aan.
Zo is ook de oorlog, immers een monsterachtige bundeling van individuele menselijke strevingen, één aspect van deze permanente situatie, waarin uiteindelijk de mens voor de mens de grootste uitdaging is. Ziet men dit eenmaal in, dan is het ook duidelijk hoezeer ook de oorlog eigenlijk een directe consequentie is van dat

Prometheus-element in iedere individuele menselijke natuur.
Vroeger kon een "realist" zich daarom bij het verschijnsel oorlog misschien nog neerleggen: want, even weinig als men ooit sprekende ezels zou kennen (behalve dan die van Bileam) zou ook de menselijke natuur niet te veranderen zijn en daardoor de oorlog van alle tijden blijven. Vroeger zou ook een "realist" zich neer kunnen leggen bij het incidentele échec van de balance of power; dat was dan natuurlijk een afschuwelijk iets, maar zulke dingen komen nu een keer voor, zoals je ook verregende zomers hebt, en altijd hebben zult. Zeker, vroeger lagen die zaken wel enigszins zo. En daar zien we dan het grote verschil met tegenwoordig. Want wanneer onze balance, de balance of terror, uit zijn equilibre raakt, dan betekent dat onherroepelijk het einde van alles, van onszelf en van alles waar wij voor leven.
Inderdaad, ik ben het met U eens, alles wat ik tot nu toe gezegd heb, is tegenwoordig een gemeenplaats, een banaliteit. Het is een probleem, waarmee al 15 tot 20 jaar talloze mensen zich hebben bezig gehouden, en waar in de loop der jaren sinds de tweede wereldoorlog ook al evenveel antwoorden op gegeven zijn. Haast niemand, en ikzelf zeker niet, zal met al die antwoorden bekend zijn; maar ik geloof, dat ieder, die inziet, dat het "antwoord" dat de komende 50 jaar communis opinio worden zal, zonder meer beslissend zijn zal voor de toekomst van het menselijk ras, steeds geinteresseerd moet zijn in elke originele benadering van deze zo hoogst belangrijke problematiek. Zo'n origineel antwoord geeft nu "Q".

Het centrale punt in "Q"'s ideologie is, dat we het probleem van de toekomstige wereldvrede niet in termen van ontwapening, maar in termen van nationale souvereiniteit moeten benaderen. Zij bezondigt zich daarmee niet aan het, ongetwijfeld goedbedoelde, maar wat naïeve pacifisme van hen, die een éénzijdige ontwapening voorstaan. "Q" is van mening, dat het er in wezen om gaat een einde te maken aan deze anarchistische samenleving van 130 macchiavellistische en moordzuchtige natie-staten. De grenzen, waarbinnen het nationale leven zich afspeelt, zijn zinloos geworden, zegt "Q": zij scheiden ons van andere naties af, zonder ons tegen hen te kunnen beschermen; zij stimuleren het wantrouwen van hen, die buiten de landsgrenzen wonen, maar garanderen geen veiligheid voor hen, die er binnen wonen.

In deze situatie zijn twee mogelijkheden:
1. De weg van bovenaf; de landsregeringen staan wezenlijke delen van hun nationale souvereiniteit aan een supra-nationaal orgaan (bijv. de UN) af; de lotgevallen van de UN bewijzen echter, dat een dergelijke ontwikkeling zonder meer utopisch genoemd moet worden. Mogelijk zou een dergelijke ontwikkeling in feite van een natie-staat een opstelling verlangen, die strijdig is met zijn natuur en wezen.
2. De weg van onderaf; dit is de oplossing van "Q". Op internationaal niveau moet een bepaalde mentaliteit, niet in de vorm van een partij, maar als massabeweging de volkeren van de wereld aangeleerd worden. De beweging, die deze mentaliteit onderwijst heeft niet de bedoeling zich van de macht meester te maken, maar tracht hen, die de macht in handen hebben te dwingen te federeren voor het te laat is. Federeren, van de nationale souvereiniteit afstand doen, dat is het doel van "Q". "Q" is realistisch genoeg om in te zien, dat op geen moment alle naties

bereid zouden zijn om tegelijkertijd te federeren; het onderling wantrouwen is daarvoor te groot. Maar wèl is het mogelijk, dat steeds groepjes van naties tot federatie bereid zijn. En dat is een techniek, die zelfs niet zonder precedent is (Engeland en Schotland in 1707, Engeland en Frankrijk naar de voorstellen van Churchill in 1940, de EEG).

Een voor de hand liggend bezwaar, dat men tegen "Q"'s voorstel aan zou kunnen voeren is het volgende: wanneer gefedereerd wordt, dan zal dat vooral plaats hebben tussen die naties, die reeds een zekere (vooral) politieke of economische affiniteit tot elkaar hebben; het gevaar is dan, dat eventuele federaties de neiging zullen vertonen paralel te verlopen met een bestaande, bijv. Oost-West, controverse. Blokvorming, een fellere polarisatie en een overeenkomstige grotere oorlogsdreiging zullen het gevolg zijn.

"Q"'s antwoord hierop lijkt mij realistisch en aanvaardbaar: ook na een federatie zullen de binnenlandse aangelegenheden onverminderd door de oude nationale regeringen behartigd worden; alleen kwesties van buitenlandse politiek zullen aan de supra-nationale overheid toevertrouwd worden. Dit supra-nationale lichaam zal niet uit vertegenwoordigende delegaties van de nationale regeringen samengesteld worden, maar geheel apart door de nationale bevolkingen gekozen worden. De dan door de supra-nationale overheid gevoerde buitenlandse politiek zal in dat geval de grootste gemene deler zijn van de indertijd door de afzonderlijke nationale overheden gevoerde buitenlandse politiek. M.a.w. de scherpe kanten zullen er af gaan. Men zou nu kunnen tegenwerpen, dat bijvoorbeeld het gefedereerde Duitsland van na 1870 geen moeite had een koene buitenlandse politiek te voeren, maar, nog afgezien van de vraag, in hoeverre dit historisch volkomen onaanvechtbaar is, zal toegegeven moeten worden, dat de volgens "Q" federerende staten er heel anders uitzien, dan die van het Duitsland van 1870. Het aequivalent van bijvoorbeeld een Duits nationalisme zal niet aanwezig zijn.

Nogmaals "Q" is een beweging van gewone mensen, zonder organen, zonder partij, zonder kader, zonder politieke kleur; het enige doel is de mensen, die deze aarde bevolken een nieuwe oriëntering t.o.v. hun prioriteiten aan te wennen: Niet lonen, belastingen, of sociale politiek moet bij het kiezersvolk de hoogste prioriteit hebben, maar de problematiek van het voorkomen van een nucleaire oorlog. De tallozen in de steden en de dorpen in alle landen van de wereld moeten een andere "approach" tegenover de politiek krijgen, en, wanneer uiteindelijk inderdaad grote aantallen zich deze nieuwe oriëntatie eigen maken, dan moeten ook de politici met deze geestesomslag rekening houden. Mogelijk zullen dan de doelstellingen van "Q" realiseerbaar blijken.

Laten we het hopen.

Frank Ankersmit

Mocht U nadere inlichtingen willen hebben, dan kunt u zich het beste richten tot het adres, dat op de achterkant van het formulier staat aangegeven.

[redacted]it het rijke historische

[redacted]even...

